

Verslag overleg Wob Shell
Datum: 2 mei 2019

Besproken zijn de volgende punten

1. Verkenning aanpak: juridisch en strategisch
2. Correspondentie met verzoekers
3. Bestuurlijke afstemming
4. Communicatietraject
5. Overlegstructuur
6. Inhoudelijk behandelen: Plan van Aanpak PM

Algemeen.

Sommige bestuursorganen hebben een eerste globale inventarisatie gedaan en daaruit komt naar voren dat het bij dit verzoek kan gaan om tienduizenden documenten per bestuursorgaan.

Ad. 1 Verkenning aanpak: juridisch en strategisch

Dit verzoek is een zeer omvangrijk verzoek. Het valt niet in de categorie misbruikverzoeken, is ook niet een oneigenlijk Wob-verzoek. Het verzoek past op zich in het doel van de Wob.

Wel is het een te omvangrijk verzoek en te algemeen/onbepaald geformuleerd, ondanks dat er bepaalde onderwerpen worden benoemd. In de kern gaat het om alles wat Shell betreft. We menen dat het daarmee niet voldoende is gespecificeerd. De Wob is niet bedoeld voor een 'phishing expedition'. De Wob is ook niet bedoeld om een onderzoek te faciliteren.

Het verzoek is te onbepaald, te onbegrensd. Er is jurisprudentie waar we ons op zouden kunnen baseren om dit principieel aan de orde te stellen. Succes niet verzekerd, maar willen we de grenzen helder krijgen, dan is een uitspraak van de rechter noodzakelijk.

Optie afwijzen omdat het teveel werk is, is juridisch niet haalbaar. Zie o.a. uitspraak SZW subsidiedossiers.

Optie rauwelijks afwijzen is ook niet conform de Wob en de jurisprudentie. Er geldt immers een verplichting de verzoeker behulpzaam te zijn met preciseren (art. 3, vierde lid, Wob). Ook kan van een verzoeker geëist worden dat deze ingaat op een serieus voorstel van het bestuursorgaan om verzoek in te kaderen en te werken met deelbesluiten.

Mocht verzoekers daar niet aan willen, dan is er in ieder geval een sterke zaak bij een eventuele beroepsprocedure wegens niet tijdig beslissen.

Rauwelijks afwijzen is ook politiek/bestuurlijk niet verstandig. De verzoekers hebben dit project Shell Papers is groots aangezet, alles wat er gebeurt wordt betwitterd. De aanpak door de overheid wordt gemonitord. We liggen onder een vergrootglas.

Een hinderpad volgen zal ook reacties uit de Kamer uitlokken, Kamervragen etc. Bovendien zou het de indruk geven dat er iets te verbergen valt. Er zijn dossiers, denk aan de gaswinning, waarvan het maatschappelijk zo zwaar ligt, dat elke afwijzing.

Mede gelet op Woo c.q. streven naar meer transparantie is het nodig/gewenst maximaal openheid te geven.

Belangrijk is een twee sporenaanpak.

1. Aan de slag gaan met dit verzoek. Gesprek hebben met journalisten, precisering en inperking vragen, afspraken maken wat wel en niet kan en binnen welke termijnen. Aangeven om hoeveel documenten het gaat, hier kunnen sommige bestuursorganen meer dan een jaar mee bezig zijn. Gaat om duizenden documenten. Veel tijd zal bovendien gemoeid zijn met de zienswijzeprocedure bij de diverse Shell onderdelen.

Wel dit type verzoeken/phishing expedition principieel ter discussie durven stellen. Als verzoekers bij hun verzoek blijven. Is Wob niet voor bedoeld. Tot aan de rechter volhouden als er geen voldoende aanvaardbare aanpak/beperking is af te spreken.

Overigens: belangrijk is zelf regie nemen en houden.

- Met eigen voorstel komen.

Er zou een aantal dossiers kunnen worden geselecteerd waar we als ministeries elk voorrang aan geven. Bv gaswinningsdossier.

- Streef zoveel mogelijk naar actief openbaar maken. Voordeel is dat we zelf tijdstip en medium kiezen. Bv. Aanbieden dossier aan de Kamer.
- Voorkomt wellicht ook ongenoegen van de Kamer.

Zie dit als 3^e spoor

Als overheid serieus wil inzetten op eigener beweging open zijn, dan is het Sheldossier wellicht een mooi beginmoment.

Voorstel is beide sporen in goede samenhang gezamenlijk in te zetten.

Een gesprek met journalisten/adviseur. Zal wel een zwaargewicht moeten zijn die goed zicht heeft op de zowel de juridische, als de politieke/bestuurlijke valkuilen.

ABD Topconsult, een oud-burgemeester?

Ad. 2 Correspondentie met verzoekers

Vooralsnog wordt door alle betrokken bestuursorganen een verdaagbericht gestuurd met daarin een voorstel voor een overleg en dat daarover een voorstel wordt gedaan.

Ad. 3 Bestuurlijke afstemming

Niet alle provincies en gemeenten hebben commitment uitgesproken. Sommige bestuursorganen twijfelen, hebben al een beeld van de stukken, willen wel voorstel voorleggen bij GS en de Raad.

Voor ministeries is de afspraak dat SGO wellicht het forum moet zijn om tot een eenduidige aanpak te komen.

Ad. 4 Communicatietraject

Belangrijk is de Communicatie goed te doen.

VORA en directeuren communicaties moeten betrokken worden en gevraagd worden voor instemming.

Belangrijk is nl ook dat de berichtgeving over wat we doen actief wordt opgepakt.

Ad. 5 Overlegstructuur

Er zal een vaste overlegstructuur moeten worden ingericht om gecoördineerd te handelen. Risico is groot dat bestuursorganen uit elkaar worden gespeeld.

Bovendien vraagt de zorgvuldigheid richting Shell dat ze niet door tal van bestuursorganen worden bedolven onder zienswijzeverzoeken.

Voor informatievoorziening aan Kamer en communicatie is dat ook belangrijk

Er wordt een mailgroep gemaakt (Den haag verzorgt dit)

Volgende bijeenkomst: 16 mei 10.30 uur.

Doel: duidelijkheid bieden over bestuurlijk/politiek commitment en welke aanpak (ad.6).

- intern: lijst dossiers/onderwerp
omvang; niet sturen
- brief als reactie op tegenvoorstel
 - ↳ inhoud: wat is researchvraag?
+ inperken → officiële documenten
 - ↳ namens welke pp (zonder machtiging)?
- gesprek op procesniveau
- nieuw voorstellen in gesprek
- na gesprek: lijsten met onderwerpen

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Auteur

5.1.2.e

minezk.nl

Datum

5 september 2019

Kenmerk

WJZ / 19217773

Bhm: 19217774

Kopie aan

5.1.2.e

nota

ondertekening MR aanbiedingsformulier Wob-verzoek
Shell papers

Parafenroute

5.1.2.e

WJZ 5.1.2.e

DC

5.1.2.e

BBR

5.1.2.e

Bijlage(n)

3

Aanleiding

De Stichting Platform Authentieke Journalistiek (PAJ) heeft op 12 april 2019 een Wob-verzoek ingediend naar alle contacten tussen Shell en de Overheid (Shell papers). Het verzoek is ingediend bij negen ministeries, drie provincies en vijf gemeenten. Het SGO heeft op 4 september jl. besloten tot doorgeleiding naar de MR van het behandelvoorstel. U hebt eerder al ingestemd met de lijn dat het verzoek zonder nadere toelichting niet in behandeling zal worden genomen.

Advies

U kunt bijgevoegd aanbiedingsformulier voor de MR ondertekenen.

Kernpunten

U stelt aan de MR voor om in te stemmen met:

- 1) een vervolgesprek met verzoeker waarin het standpunt kenbaar wordt gemaakt dat het verzoek op de wijze waarop het is ingediend niet in behandeling kan worden genomen;
- 2) de beslissing om het verzoek niet in behandeling te nemen wanneer uit het vervolgesprek blijkt dat er bij verzoeker geen ruimte bestaat voor specificatie en daarmee inperking van het verzoek;
- 3) het door EZK, Financiën, I&W, BZK en BZ verkennen van de mogelijkheden om actief informatie openbaar te maken.

Op een brief aan verzoeker, waarin hem is gevraagd om een nadere toelichting op zijn verzoek, heeft hij een in algemene termen gegoten toelichting gegeven. Dit is echter niet voldoende om het verzoek gericht te kunnen behandelen. De verzoeker heeft bovendien aangegeven dat hij de vraag om toelichting als een inperking van de persvrijheid opvat. Dit heeft vervolgens geleid tot een set kamervragen van de SP.

Ontvangen BBR

Met name vanuit BZK is erop aangedrongen om, parallel aan de bovenstaande lijn, ook in te zetten op actieve openbaarmaking van documenten. Op grond van de besluitvorming in het SGO is dit daarom in het voorstel opgenomen, met een toelichting op de mogelijke voor- en nadelen hiervan. De ambtelijke verwachting is dat dit een voorwaarde is voor de Minister van BZK om met het voorstel in te stemmen.

Toelichting

Dit voorstel is tot stand gekomen in overleg met de Landsadvocaat en 13 van de betrokken bestuursorganen. Provincie Groningen, gemeente Groningen en Assen zijn wel overgegaan tot behandeling van het verzoek, omdat het bij hen om een beperkt(er) aantal documenten gaat en/of zij de voorgestelde aanpak politiek-publicitair niet opportuun vinden. In deze fase kiest provincie Drenthe ervoor niet aan te sluiten bij de voorgestelde aanpak.

Wob-verzoek Shell – bestuurlijke aangelegenheden

	Thema	Directie	Inventarisatie bij benadering
1	Het vestigingsklimaat voor het internationale en nationale bedrijfsleven	DGB&I – O	DGB&I: 270
2	Vergunningverlening, convenanten, contracten	DGK&E – W&O	
3	Bedrijven ondersteunen en faciliteren bij hun internationale contacten	DGB&I – TOP / DEIZ / RVO (i.s.m. BUZA)	RVO: 461 dossiers = 4.610 documenten
4	Ontheffingen, gedoogconstructie		
5	Fiscale aangelegenheden, regelingen, rulings, belastingontwijking	RVO	RVO: 879 dossiers = 8.790 documenten
6	Communicatie, woordvoering, vertegenwoordigen	DC / DGB&I – TOP?	
7	Relatiebeheer met het bedrijfsleven	DGB&I – TOP?	
8	PPP en PPS constructies [PPP: publiek private partnerships / PPS: publiek private samenwerking] in welke vorm dan ook	DGB&I – / RVO	
9	Liaisons publiek-privaat; detacherings- en stage-programma's zowel van publiek naar privaat als omgekeerd		
10	Research & development beleid en stimuleren van innovatie	DGB&I – I&K	
11	Werkgelegenheid		
12	Milieu, milieuverontreiniging en volksgezondheid		
13	Energiebeleid w.o. energietransitie, duurzaamheid, verduurzaming	DGK&E – Klimaat	DGK&E – AZ: 18200 documenten
14	Internationale samenwerking en veiligheid		
15	Toezicht en handhaving inzake wet en regelgeving, w.o. strafrecht	SoDM? RVO?	SoDM: 200.000 mails
16	Anti-draaideurbeleid en integriteit		
17	Het correct omgaan met publieke middelen		
			Totaal: 231.870

DGK&E

Bijvoorbeeld aandeelhouderschap Gasterra

Projectdirectie Gastransitie Groningen

SoDM

Werken veel met NAM

RVO

EZK: Basis Administratie Systeem (BAS) waarin aanvragen voor subsidies, fiscale regelingen zoals WBSO, EIA en Mia/VAMIL, kredieten, opdrachten en garantstellingen zijn opgenomen en de database PPS-toeslag: 879 dossiers = 8.790 documenten.

BZ: Services (handelsvragen), visits (bedrijfsbezoeken) en events/missies: 461 dossiers = 4.610 documenten.

Bij het delen van deze informatie past overigens ook het eind juni reeds gegeven signaal dat bij RVO sprake is van een aantal (grote) fiscale regelingen, dat een specifiek (fiscaal) openbaarmakingsregime kent en waarop de Wob niet van toepassing is.

Directies die nog niet zijn meegenomen in inventarisatie: AEP, DGA, DGEMT, DB, DGAN, NCC, TCBB, WJZ, BEB, A, ME, of E

In originele verzoek opgenomen lijst:

1	het vestigingsklimaat voor het internationale en nationale bedrijfsleven waaronder tenminste: economische; financiële; fiscale, educatieve en wetenschappelijke aspecten naast faciliterende zoals relatiebeheer en communicatie, direct als ook via overleggen tussen publieke en één of meer private partijen	
2	vergunningverlening, convenanten, contracten, e.d.	
3	exportkredietverzekeringen en -faciliteiten	Valt af voor EZK
4	bedrijven ondersteunen en faciliteren bij hun internationale contacten	
5	ontheffingen, gedoogconstructie, e.d.	
6	fiscale aangelegenheden, regelingen, rulings, terugdringen belastingontwijking, e.d.	
7	communicatie, woordvoering, vertegenwoordigen, e.d.	
8	relatiebeheer met het bedrijfsleven	
9	PPP en PPS constructies [PPP: publiek private partnerships / PPS: publiek private samenwerking] en welke vorm dan ook	
10	liaisons publiek-privaat; detacherings- en stage-programma's zowel van publiek naar privaat als omgekeerd	
11	huisvesting werknemers waaronder regelingen voor [her]huisvesting van buitenlandse werknemers en van uit buitenland terugkerende Nederlandse werknemers	Valt af voor EZK
12	research & development beleid en het stimuleren van innovatie zowel in publieke als in private omgevingen, waaronder binnen het bedrijfsleven, op universiteiten in en al dan niet ad hoe samenwerkingsverbanden tussen publiek en privaat	
13	werkgelegenheid evenwichtige economische groei	
14	milieu, milieuverontreiniging en volksgezondheid	
15	cultuur, educatie in alle soorten onderwijs	Valt af voor EZK
	energiebeleid waaronder energietransitie, duurzaamheid en verduurzaming	
16	internationale samenwerking en veiligheid waaronder op de gebieden van economie, ontwikkeling, OS coherentie, [economische diplomatie], mensenrechten, dreigingsanalyses, intelligence	
17	openbare orde en nationale veiligheid waaronder beveiliging van vitale infrastructuur en defensieorderbedrijven	Valt af voor EZK
18	het bodemarchief	Valt af voor EZK
19	toezicht en handhaving inzake wet en regelgeving dit ook inzake strafrecht	
20	goede bestuursvoering [waaronder beleid en uitvoering van anti-draaideurbeleid], integriteit, openbaarheid van bestuur, naleving internationale verdragen	wijzig
21	het correct omgaan met publieke middelen	

Evenwichtige economische groei	Toegevoegd in brief specificering	Valt af voor EZK
--------------------------------	-----------------------------------	------------------